

ע"פ 33287/02/17 - עאמר דבאח נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 33287-02-17 דבאח נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט ערן קוטון
מערער עאמר דבאח
נגד מדינת ישראל
משיבה
פסק דין

1. לפניי ערעור על החלטת בית משפט השלום לתעבורה בעכו (להלן: "בית משפט קמא"), שניתנה ביום 9/2/17.

כללי

2. המערער הגיש לבית משפט קמא בקשה להארכת מועד להישפט בגין דוח תעבורה (להלן גם: "הדוח" או "הודעת תשלום קנס") שניתן ביום 3/10/15 בשעה 20:47, בגין עבירה של שימוש בטלפון נייד בעת שהרכב נע, שלא באמצעות דיבורית.

בית משפט קמא דחה את הבקשה והמערער אינו משלים עם ההחלטה.

הערעור

3. על פי הודעת הערעור, בעת עריכת הדוח ציין המערער "אני לא השתמשתי". ב"כ המערער שלח ביום 6/1/16 בקשה להישפט בעטיו של הדוח, תוך ציון כי השוטר עורך הדוח לא פירט בדוח "עד מתי ניתן לשלם את הקנס". המערער קיבל מכתב מרשות האכיפה והגבייה לתשלום הקנס בתוספת פיגורים. ביום 2/5/16 שלח ב"כ המערער מכתב בדואר רשום למרכז לשירות לטיפול בדו"חות תנועה על כך שביום 6/1/16 שלח בקשה להישפט, אולם מתוך "שכחה משרדית" הבקשה לא נשלחה בדואר רשום. לפיכך, ביקש ב"כ המערער לבטל את הדרישה לתשלום ולזמנו למשפט. ב"כ המערער לא קיבל תשובה למכתבו. לאחר הגשת הבקשה לבית משפט קמא נמסרה תגובת המשיבה. המשיבה התנגדה לבקשה, תוך ציון כי אין הוכחה לכך שהבקשה להישפט נשלחה במועד. לטענת המערער, המשיבה ובית משפט קמא לא התייחסו לטענה לפיה השוטר שערך את הדוח לא פירט בו עד מתי יש לשלם את סכום הקנס. לכן לדבריו "התקופה לבקש להישפט לא עברה".

4. לטענת המערער, טעה בית משפט קמא כאשר לא נענה לבקשה להארכת המועד להישפט, טעה "בהחילו את החוק", טעה "בפרשו את החוק", ויתר נימוקיו ייפרשו במהלך הדיון בערעור.

לפיכך, התבקש בית משפט של ערעור לבטל את החלטת בית משפט קמא ולהורות על קבלת הבקשה להארכת המועד להישפט.

מהלך הדיון

5. בדיון שהתקיים בגין הערעור לא טרח המערער להתייבב, מבלי שבית המשפט פטר אותו מחובת התייבבות.

6. ב"כ המערער התייבב בגפו והפנה את בית המשפט לדוח שנרשם. לדבריו, בסמוך לפרק ה' שכותרתו "תשלום קנס" נרשם כדלקמן: "את הקנס שנקבע לעבירה בחוק בסך 1,000 ₪, אלף ₪ עליך לשלם תוך 90 ימים מקבלת הודעה זו, ולא יאוחר מיום 1/1/17, זולת אם תוך מועד זה תודיע/י, כמפורט בפסקה 2 מעבר לדף, כי רצונך להישפט בבית משפט על העבירה".

7. מעבר להפניה זו לא טען ב"כ המערער טענות מהותיות נוספות. לדידו נוכח השגגה שנפלה תחת ידי השוטר עורך הדוח וכפי שצוין בהודעת הערעור, לא חלף כלל המועד להגשת הבקשה להישפט. לכן על בית משפט קמא היה לקבל את הבקשה. נטען כי בית משפט קמא התייחס לפסק דינו של בית המשפט העליון לפיו במקרים מסוימים יש הצדקה לקבל את הבקשה. לגישתו של ב"כ המערער המקרה דנן הוא אחד מאותם מקרים.

8. המשיבה התנגדה לקבלת הערעור בטענה שהדוח שנערך עומד בתנאי החוק והחלטת בית משפט קמא בדין יסודה. עוד הפנתה המאשימה למועדים שבהם נשלחו בקשות המערער, כאמור במסמכים שצורפו להודעת הערעור, ולכך שהבקשה להישפט הגיעה בסופו של יום ליעדה לאחר חודשים רבים מיום עריכת הדוח.

דיון והכרעה

9. בחנתי את הנתונים שלפניי ושקלתי ענייניו של המערער.

10. בתאריך 3/10/15, בשעה 20:47, קיבל המערער הודעת תשלום קנס על סך 1,000 ₪, ובה נרשם מפורשות כי עליו לשלם את הקנס תוך 90 יום מקבלת ההודעה, זולת אם תוך מועד זה יודיע כי ברצונו להישפט בבית משפט על העבירה.

11. סעיף 229 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 קובע כדלקמן -

עמוד 2

(א) מי שנמסרה לו הודעת תשלום קנס, ישלם, תוך תשעים ימים מיום ההמצאה, את הקנס הנקוב בהודעה, לחשבון שצויין בה, זולת אם פעל באחת מדרכים אלה:

(1) הגיש לתובע, תוך שלושים ימים מיום ההמצאה, בקשה לביטול כאמור בסעיף קטן (ג), ולעניין בקשה לביטול כאמור לגבי עבירת תעבורה מהטעם שהעבירה בוצעה שלא בידי מי שקיבל את ההודעה, ובעל הרכב מבקש להוכיח מי נהג ברכב, העמידו או החנהו, בעת ביצוע העבירה, או למי מסר את החזקה ברכב, כאמור בסעיף 27ב לפקודת התעבורה - אם הגיש לתובע את הבקשה לביטול בתוך תשעים ימים מיום ההמצאה; החלטת התובע בבקשה לפי פסקה זו סופית, ואולם רשאי הנקנס להודיע על רצונו להישפט;

(2) הודיע, תוך תשעים ימים מיום ההמצאה, בדרך שנקבעה בתקנות, שיש ברצונו להישפט על העבירה.

מי שהגיש בקשה לביטול כאמור בפסקה (1) לא יהיה רשאי להודיע על רצונו להישפט כאמור בפסקה (2), אלא תוך שלושים ימים מיום המצאת ההודעה על החלטת התובע בענין הביטול.

(ב) לא שילם אדם את הקנס במועד ולא הודיע שיש ברצונו להישפט על העבירה, תיווסף על הקנס תוספת פיגור בשיעור האמור בסעיף 67 לחוק העונשין, תשל"ז-1977; גביית הקנס תיעשה כאמור בסעיפים 68 ו-70 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, וסעיף 69 לאותו חוק לא יחול.

[...]

(ה) תובע רשאי לדון בבקשה שהוגשה לאחר המועדים האמורים בסעיף קטן (א), אם שוכנע שהבקשה לא הוגשה במועד בשל סיבות שלא היו תלויות במבקש ושמנעו ממנו להגישה במועד והיא הוגשה מיד לאחר שהוסרה המניעה.

12. סעיף 230 לחוק הנ"ל מורנו - מיום 17.1.2010

תיקון מס' 60

ס"ח תש"ע מס' 2223 מיום 17.1.2010 עמ' 310 (ה"ח 456)

הוספת סעיף 229א

הודיע אדם לפי סעיף 229(א) שברצונו להישפט על העבירה, תישלח לו הזמנה למשפט תוך שנה מיום שנתקבלה הודעתו; בית המשפט רשאי, לקיים את המשפט גם אם אותו אדם ביקש להישפט באיחור, ובלבד שהתקיימו התנאים האמורים בסעיף 229(ה), בשינויים המחויבים, או מנימוקים מיוחדים אחרים שיפרט בהחלטתו. הורשע האדם בבית המשפט על העבירה ונגזר דינו לקנס, לא יפחת הקנס מהסכום הנקוב בהודעת תשלום הקנס, אלא אם כן ראה בית המשפט נסיבות מיוחדות המצדיקות הפחתתו.

תיקון מס' 7

ס"ח תשמ"ז מס' 1213 מיום 9.4.1987 עמ' 113 (ה"ח 1703)

עמוד 3

230. הודיע אדם לפי סעיף 229(א) שברצונו להישפט על העבירה, תישלח לו הזמנה למשפט; בית המשפט רשאי, מנימוקים שיירשמו, לקיים את המשפט גם אם ההודעה האמורה ניתנה באיחור. הורשע האדם בבית המשפט על העבירה ונגזר דינו לקנס, לא יפחת הקנס מהסכום הנקוב בהודעת תשלום הקנס, אלא אם כן ראה בית המשפט נסיבות מיוחדות המצדיקות הפחתתו.

מיום 17.1.2010

תיקון מס' 60

ס"ח תש"ע מס' 2223 מיום 17.1.2010 עמ' 310 (ה"ח 456)

230. הודיע אדם לפי סעיף 229(א) שברצונו להישפט על העבירה, תישלח לו הזמנה למשפט תוך שנה מיום שנתקבלה הודעתו; בית המשפט רשאי, מנימוקים שיירשמו, לקיים את המשפט גם אם ההודעה האמורה ניתנה באיחור לקיים את המשפט גם אם אותו אדם ביקש להישפט באיחור, ובלבד שהתקיימו התנאים האמורים בסעיף 229(ה), בשינויים המחויבים, או מנימוקים מיוחדים אחרים שיפרט בהחלטתו. הורשע האדם בבית המשפט על העבירה ונגזר דינו לקנס, לא יפחת הקנס מהסכום הנקוב בהודעת תשלום הקנס, אלא אם כן ראה בית המשפט נסיבות מיוחדות המצדיקות הפחתתו.

13. הוראת החוק מתייחסת אפוא לתשעים הימים העומדים לרשות מקבל הדוח לצורך ביצוע הפעולה הנדרשת ולא למועד ספציפי ופרטני הנקוב בהודעת הקנס.

הודעת הקנס שקיבל המערער עומדת בדרישות החוק, והעובדה שלא צוין בה המועד האחרון אשר עד אליו יכול המערער להגיש את בקשתו להישפט אינה מאיינת את חובתו להגיש את הבקשה במסגרת תשעים הימים המוקצבים לכך.

נקבע בעניין זה בב"ש (מחוזי נצרת) 2003/08 עאטף נ' מדינת ישראל (29/12/08) -

"בעבירות של ברירת משפט, הכלל הוא, כי הקנס מוטל ללא משפט, ורק לבקשת מקבל הקנס, יתקיים הליך של משפט. [...]"

משהכלל הוא, תשלום קנס ללא משפט, הרי, שהחריג לכלל הוא, הבקשה להישפט, ומשכך, יש להתייחס בדווקנות למועדים שנקבעו בפסקה, ורק מקום בו מקבל דו"ח לא ידע ולא יכול היה לדעת, על קבלת הדו"ח, או מקום בו ישנן נסיבות חריגות אחרות, יטה בית המשפט, להאריך את המועד כמבוקש".

14. במקרה דנן היה על המערער להגיש את בקשתו עד תחילת חודש ינואר 2016. דומני כי לא לחינם צורף להודעת הערעור מכתב כתוב בכתב יד המהווה בקשה להישפט אשר לכאורה נכתב בתאריך 6/1/16.

מכל מקום, בהתאם לתקנה 42(א) לתקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974, הודעה על בקשה להישפט תומצא לפי המען הרשום בטופס 8א ותוך התקופה הקבועה בהודעה. על פי תקנה 42(ב) לתקנות הנ"ל, קבלה על משלוח ההודעה בדואר רשום תהיה ראייה לתאריך המשלוח. בדוננו, לא הוצגה קבלה על תאריך המשלוח, וב"כ המערער הבהיר בדיעבד כי בטעות לא נשלחה הבקשה בדואר רשום.

כך או כך, לסופו של יום נשלחה בקשה להישפט רק ביום 2/5/16, עליה הגיבה המשיבה בתשובתה מיום 5/6/16, לפיה היה עליו להגיש את בקשתו תוך תשעים יום ומידע זה הובא לידיעת המערער בהודעת תשלום הקנס. הבקשה להישפט הוגשה לאחר המועד שנקבע, ולכן אין באפשרות המשיבה לכבד את בקשתו.

15. בית משפט קמא ציין כי מלכתחילה הבקשה להישפט הוגשה באיחור ואף לא נשלחה בהתאם לפרוצדורה התקינה והמתבקשת על פי התקנות. משום כך מצא לדחות את הבקשה.

16. סבורני כי אין מקום להתערב בהחלטתו של בית משפט קמא.

17. ראשית, איני מקבל את הטענה לפיה בהיעדר מועד מפורט המסיים את תשעים הימים כי אז כלל לא חולפת תקופה זו. כפי שצוין, החוק לא עוסק במועד ספציפי, אלא במכסת הימים אשר במסגרתה ניתן להגיש את הבקשה להישפט. העובדה שקיימת בהודעת הקנס רובריקה המיועדת לכתיבת המועד האחרון אינה מבטלת את תקופת תשעים הימים ומטרתה היא אך לסייע למקבל הודעת הקנס. ככל שרובריקה זו אינה מפורטת בידי השוטר העורך את הודעת הקנס, יכול הנהג המקבל את ההודעה לחשב את מכסת הימים בכוחות עצמו וללמוד באופן אישי על המועד האחרון לשליחת הבקשה להישפט.

קבלת טענת המערער בהקשר זה עלולה לבטל ולאייץ לחלוטין את הוראת החוק הבאה לביטוי מפורש בהודעת תשלום הקנס אשר אותה קיבל המערער.

18. שנית, התקנות מחייבות משלוח בקשה בדואר רשום ולא בכדי.

ככל שאכן נשלחה הבקשה להישפט ביום 6/1/16, ברי כי אין לדעת אם התקבלה כלל ועל ידי מי. העובדה שהבקשה שנשלחה ביום 2/5/16 קיבלה התייחסות ראשונה כבר ביום 18/5/16 ותשובה מפורטת ביום 5/6/16 מצביעה על חשיבות משלוח בקשות מן הסוג דנן באמצעות דואר רשום, ולא לחינם נקבעה בתקנות הוראה ברורה בהקשר זה.

19. שלישית, לא הוצגה כל סיבה מוצדקת לאי הגשת בקשה להישפט במסגרת מגבלות החוק ובהתאם לתקופה הקבועה בו.

20. רביעית, אינני סבור כי עלה בידי המערער להוכיח כי אי קבלת בקשתו תביא לעיוות דין בהתאם למבחנים שנקבעו בפסיקת בתי המשפט.

אפנה בהקשר זה לאמור ברע"פ 9142/01 **איטליא נ' מדינת ישראל** פדי נז(6) 793 (20/10/03), אשר עסק בעיקרו בבקשה לביטול פסק דין שניתן בהיעדר התייצבות.

גם בעובדה שנרשם בדוח, מפני המערער, כי לא השתמש בטלפון הנייד אין כדי להצביע על עיוות דין שנגרם עקב אי קבלת הבקשה.

אפנה בהקשר זה לאמור לדוגמא ברע"פ 7709/13 סאסי נ' מדינת ישראל (28/11/13).

21. בשולי הדברים, אך לא בשולי חשיבותם, אעיר כי קשה להתעלם מכך שהמערער עשה דין לעצמו ונמנע מלהתייצב לדיון שנקבע בערעור שהגיש, מבלי שהגיש בקשה ומבלי שניתנה החלטה הפוסרת אותו מחובת התייצבות.

לא מצאתי לנכון למחוק את הערעור על הסף, אולם אין להוציא מכלל אפשרות כי התנהלותו זו של המערער אף מצביעה על התנהלותו בעת קבלת הודעת תשלום הקנס.

22. בהינתן כל האמור לעיל סבורני כי יש לדחות את הערעור.

פסק הדין ניתן בהיעדר הצדדים על פי הסכמתם.

המזכירות תשלח עותק לצדדים ותוודא קבלתו.

ניתן היום, כ"ז שבט תשע"ז, 23 פברואר 2017, בהעדר הצדדים.